

MỘT SỐ ĐỊNH HƯỚNG ĐÀO TẠO SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC VỀ XÂY DỰNG TRƯỜNG HỌC HẠNH PHÚC

Tạ Chí Thành

Trường Đại học Thủ đô Hà Nội

Tóm tắt: Xây dựng “trường học hạnh phúc” là một trong những vấn đề giáo dục được nước ta quan tâm trong những năm gần đây với mục tiêu tạo môi trường dạy và học thân thiện, an toàn, vui vẻ để giáo viên và học sinh có thêm động lực nâng cao thành tích dạy và học, do đó mang lại nhiều hạnh phúc hơn cho các cá nhân và tổ chức có liên quan. Bài viết giới thiệu khái niệm “trường học hạnh phúc”, mô hình trường học hạnh phúc theo UNESCO, các tiêu chí xây dựng trường học hạnh phúc. Qua đó, tác giả xác định các yếu tố và tiêu chí chính cho mô hình “trường học hạnh phúc” trong nhà trường tiểu học, làm rõ vai trò của giáo viên tiểu học; từ đó đưa ra định hướng trong đào tạo sinh viên ngành giáo dục tiểu học nhằm đáp ứng quan điểm xây dựng “trường học hạnh phúc – lớp học hạnh phúc” hiện nay.

Từ khóa: Trường học hạnh phúc, giáo dục tiểu học, đào tạo, sinh viên.

Nhận bài ngày 7.1.2023 ; gửi phản biện, chỉnh sửa và duyệt đăng ngày 24.2.2023

Liên hệ tác giả: Tạ Chí Thành; E-mail: tcthanh@daihocthudo.edu.vn

1. MỞ ĐẦU

Xây dựng trường học hạnh phúc có vai trò quan trọng trong việc nâng cao chất lượng dạy và học cũng như góp phần phát triển nền giáo dục nước nhà hiện nay. Đây là định hướng quan trọng trong triển khai chương trình giáo dục phổ thông 2018 nói chung và giáo dục Tiểu học nói riêng.

Theo cách đơn giản, trường học hạnh phúc có nghĩa là trường cung cấp cho học sinh một môi trường học tập vui vẻ, tạo điều kiện cho các em cảm thấy vui vẻ và hào hứng với việc đến trường, tiếp thu kiến thức từ giáo viên của mình. Những trường học như vậy có thể giúp tăng động lực, sự háo hức, sự sáng tạo của học sinh để đạt được kết quả học tập cao hơn, từ đó hoàn toàn tạo ra sự nhiệt tình và sẵn sàng của giáo viên đối với công việc giảng dạy của họ.

Việc xây dựng trường học hạnh phúc, lớp học hạnh phúc là mong muốn của cả xã hội chứ không chỉ riêng ngành giáo dục. Tuy nhiên, thực tế cho thấy nhiều học sinh và giáo viên chưa cảm thấy hạnh phúc khi đến trường. Việc đi học với nhiều học sinh không phải là niềm

vui mà là gánh nặng: đi học để có kiến thức, phải đạt kết quả cao, giành nhiều giải thưởng,...có những học sinh bị stress, trầm cảm và dẫn đến tử tự do áp lực học hành.

Bên cạnh đó, thời gian gần đây, bạo lực học đường xảy ra ngày càng nhiều, nguyên nhân có thể đến từ gia đình và xã hội. Trong nhiều gia đình, bố mẹ quá bận rộn với công việc, phó thác trách nhiệm cho nhà trường về giáo dục con trẻ. Kết quả là, bố mẹ không biết con mong muốn gì, con cần gì, con có thực sự hạnh phúc khi đến trường hay không. Thêm vào đó, với sự tiếp cận công nghệ thông tin dễ dàng, học sinh tiếp xúc sớm với các hình ảnh bạo lực, thiếu tính nhân văn sẽ ảnh hưởng không nhỏ đến nhận thức, suy nghĩ, tình cảm của bản thân. Tất cả những điều này ảnh hưởng không nhỏ đến môi trường giáo dục, làm môi trường giáo dục thiếu hạnh phúc.

Nhìn chung, một trường học hạnh phúc phải là nơi học sinh và giáo viên được học tập và giảng dạy trong một môi trường an toàn, thân thiện, ở đó tất cả các bên liên quan yêu thương, thông cảm và chia sẻ với nhau. Mỗi ngày đến trường của học sinh và giáo viên đều tràn ngập niềm vui. Để xây dựng trường học hạnh phúc ở Tiểu học, sinh viên ngành giáo dục Tiểu học cần phải được đào tạo về trường học hạnh phúc.

Chính vì vậy, bài viết bài này nhằm làm sáng tỏ quan điểm về xây dựng trường học hạnh phúc, vai trò của giáo viên trong việc xây dựng trường học, lớp học hạnh phúc và đưa ra định hướng đào tạo sinh viên ngành Giáo dục tiểu học để sinh viên có kỹ năng xây dựng môi trường lớp học khi ra nghề trong tương lai.

2. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

2.1. Một số khái niệm liên quan

2.1.1 Khái niệm về Hạnh phúc

Khái niệm hạnh phúc được định nghĩa theo nhiều cách khác nhau. Theo Từ điển bách khoa, hạnh phúc là một trạng thái cảm xúc của con người được thỏa mãn một nhu cầu nào đó mang tính trừu tượng. Hạnh phúc là một cảm xúc mang tính bậc cao, được cho rằng chỉ có ở loài người, nó mang tính nhân bản sâu sắc và thường chịu tác động của lý trí.

Aristotle đã từng nói “Hạnh phúc là ý nghĩa và mục đích của cuộc sống, là mục đích chung và kết thúc của sự tồn tại của con người” (Crip, 2000). Osho, một học giả Ấn Độ (1931-1990), người được các triết gia thế giới ngưỡng mộ, đã phát biểu trong tác phẩm “Hạnh phúc đến từ bên trong” rằng “Hạnh phúc không có nghĩa là thành công, cũng không phải hy vọng hay cố gắng đạt được tiền bạc, lợi ích, danh tiếng. Hạnh phúc là khi chúng ta làm điều gì đó một cách có ý thức, không phải bằng ý chí”(Osho, 2019). [2, tr 9].

Ngoài ra, hạnh phúc là “trạng thái hạnh phúc vì cảm thấy nhu cầu tôn trọng và nhu cầu sinh lý; Nhu cầu an toàn, ý chí đã đạt được”(Nguyen, et al., 1999). Vấn đề áp dụng trong trường vô cùng quan trọng vì gồm có cả học sinh và giáo viên ở đó. Để học sinh hạnh phúc, giáo viên phải là người đạt được hạnh phúc đầu tiên. Đối với những người thầy có tấm lòng “tất cả vì học sinh thân yêu” thì dù phải vất vả nhưng vẫn thấy mình vui vì học sinh của mình tiến bộ.

2.1.2. Mô hình trường học Hạnh phúc

Trong lịch sử phát triển giáo dục, đã có nhiều mô hình trường học, bao gồm mô hình trường học tích cực, mô hình trường học thông minh, mô hình trường học thân thiện, mô hình trường học hạnh phúc. Các mô hình trường học này đều có chung một mục tiêu là phát triển theo hướng hình thành và phát triển phẩm chất, năng lực của học sinh, phát huy tính sáng tạo trong dạy học, xây dựng môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, khơi dậy sự phát triển của giáo viên và học sinh trong giai đoạn vui tươi và vui mừng.

Mô hình trường học hạnh phúc đã được UNESCO đề xuất từ năm 2014, dựa trên 3 chữ P với chữ P đầu tiên là Con người (*People*). Để có một ngôi trường hạnh phúc, cần chú trọng xây dựng các giá trị nhân văn và các chuẩn mực ứng xử tích cực giữa người dạy và người học, giữa thầy và trò, giữa giáo viên với cán bộ quản lý nhà trường, giữa giáo viên và cha mẹ học sinh. Chữ P thứ hai là Quy trình (*System*): các quy trình, chính sách và hoạt động cần được thiết kế khoa học và hợp lý để vận hành trường. Chữ P thứ ba là Môi trường (*Place*): nơi có môi trường thể chất và văn hóa của trường an toàn và thân thiện. [6, tr 11]

Việt Nam đang thực hiện cuộc vận động xây dựng trường học hạnh phúc nhằm kế thừa những mặt tích cực và gạt bỏ những điều chưa làm được trong cuộc vận động “Xây trường học thân thiện, trường học mới (*Viet Nam Escuela Nueva*)” trước đây. Năm 2019, Bộ Giáo dục và Đào tạo và Công đoàn Giáo dục Việt Nam phát động cuộc vận động “Thực hiện kế hoạch nâng cao năng lực, tác phong sư phạm, đạo đức nhà giáo vì trường học hạnh phúc”. Sau đó, tất cả các trường trên cả nước đã tổ chức các hoạt động gồm hội thảo khoa học, đối thoại học đường nhằm làm rõ các nội dung của cuộc vận động như định nghĩa trường học hạnh phúc, tiêu chí xây dựng trường học hạnh phúc, các biện pháp cụ thể để xây dựng trường học hạnh phúc, vai trò của học sinh, giáo viên và cán bộ quản lý trong sự nghiệp này.

Có rất nhiều góc nhìn về trường học hạnh phúc. Trường học hạnh phúc là nơi học sinh cảm thấy hạnh phúc. Các em không chỉ tiếp thu kiến thức mà còn được vui chơi, giải trí, tự do thể hiện tư duy, năng lực cá nhân, kỹ năng sáng tạo phù hợp với tâm - sinh lý lứa tuổi. Trong mô hình trường học như vậy, học sinh được chăm sóc, bảo vệ và không có bất kỳ hình thức bạo lực học đường nào; học sinh và giáo viên có cơ hội gần gũi nhau hơn; học sinh được giáo viên tôn trọng vì sự khác biệt của họ; giáo viên thấu hiểu, chia sẻ khó khăn, hỗ trợ học sinh về mọi mặt; không còn áp lực về điểm số, thành tích học tập, các phong trào thi đua hình thức.

Ngoài ra, một ngôi trường hạnh phúc được tạo nên từ những hành vi chuẩn mực của giáo viên có đạo đức trong sáng, yêu nghề và tận tụy. Giáo viên chủ động tự học, tự rèn luyện, bổ sung kỹ năng nghề nghiệp để nâng cao năng lực hành vi sư phạm hướng tới chấm dứt hoàn toàn các hành vi vi phạm đạo đức nhà giáo và các hành vi phi sư phạm; giáo viên phải biến những khó khăn, thách thức nghề nghiệp thành cơ hội để cha mẹ học sinh, đồng nghiệp và học sinh khẳng định phẩm chất, năng lực của mình.

Tóm lại, một trường học hạnh phúc là một trường học mà người quản lý, giáo viên và nhân viên phụ trách luôn cảm thấy hạnh phúc khi làm việc trong đó; học sinh luôn vui vẻ trong mọi giờ học và mọi hoạt động. Người ta đề xuất rằng trường học hạnh phúc là nơi có các lớp học vui vẻ, tiết học vui vẻ và thời gian học tập vui vẻ.

2.2 Xác định các yếu tố và tiêu chí cho một trường học hạnh phúc

Đã có nhiều nghiên cứu về các yếu tố của một trường học hạnh phúc. Theo Talebzadeh và Samkan (2011), người đã trích dẫn kết quả nghiên cứu của Sadeghi (2006), có 17 yếu tố tạo ra sự mới mẻ trong các trường học hạnh phúc như sau: (i) giảm các khóa học; (ii) nâng cao kỹ năng sống; (iii) thực hiện niềm vui các hoạt động; (iv) phổ biến thông tin thích hợp; (v) làm đẹp môi trường; (vi) nuôi dưỡng tài năng và trí tò mò của học sinh, (vii) cung cấp các công trình phúc lợi và thiết bị trường học, (viii) sử dụng giáo viên có trình độ, (ix) ngăn chặn mọi sự phân biệt đối xử và khuyến khích thuyết phục, (x) lập kế hoạch giáo dục phù hợp để hiểu rõ hơn các nguyên tắc, (xi) cung cấp thiết bị thí nghiệm và hội thảo, (xii) học sinh tham gia các hoạt động, (xiii) tạo môi trường lành mạnh, (xiv) thúc đẩy sự sáng tạo và đổi mới của học sinh, (xv) thực hiện làm việc nhóm, (xvi) giữ các câu hỏi kiểm tra trong nội dung khóa học, (xvii) giảm bớt lo lắng và lo lắng của học sinh.

Hơn nữa, Talebzadeh và Samkan (2011), trích dẫn Wolk đề xuất rằng bằng cách tập trung vào các nguyên tắc quan trọng sau đây, Có thể có nhiều hạnh phúc hơn khi học sinh đến trường và các em thấy hạnh phúc hơn khi làm việc ở trường: (i) tìm thấy hạnh phúc trong học tập, (ii) đưa ra các lựa chọn khác nhau cho học sinh, (iii) cho phép học sinh tạo ra bất cứ thứ gì, (iv) cho học sinh có quyền trình bày ý tưởng của mình (v) sắp xếp thời gian làm việc, (vi) tạo không gian học hấp dẫn, (vii) cho phép học sinh trải nghiệm, (viii) đọc những cuốn sách hay, (ix) tham gia các lớp học về thể thao và hội họa, (x) thay đổi cách đánh giá, (xi) tạo niềm vui cho các nhóm học sinh. [5, tr 6]

Một trường học hạnh phúc do UNESCO đề xuất phải có 22 tiêu chí và các tiêu chí được chia thành 3 nhóm.

Nhóm tiêu chí về *con người* bao gồm (i) tình bạn và mối quan hệ trong cộng đồng trường học, (ii) phẩm chất và thái độ tích cực của giáo viên, (iii) tôn trọng sự đa dạng và khác biệt, (iv) các giá trị / thực hành tích cực và hợp tác, (v) giáo viên có điều kiện làm việc và hạnh phúc, (vi) kỹ năng và năng lực của giáo viên.

Nhóm liên quan đến *quá trình hoạt động* bao gồm (vii) khối lượng công việc hợp lý và công bằng, (viii) tinh thần đồng đội và hợp tác, (ix) phương pháp dạy và học hài hước và thú vị, (x) sự tự do, sáng tạo và sự tham gia của học sinh, (xi) một ý thức về thành tích và kết quả đạt được, (xii) các hoạt động ngoại khóa và các sự kiện của trường, (xiii) học sinh và giáo viên học cùng nhau, (xiv) nội dung học tập hữu ích, phù hợp và hấp dẫn, (xv) sức khỏe tâm thần và quản lý căng thẳng.

Tiêu chí về *môi trường học tập* (với 7 tiêu chí) là (xvi) môi trường học tập thân thiện và ấm áp, (xvii) môi trường an toàn và không bắt nạt, (xviii) không gian vui chơi và học tập thoáng và xanh, (xix) tầm nhìn của các nhà quản lý trường học và lãnh đạo trường học, (xx) kỷ luật tích cực, (xxi) sức khỏe, vệ sinh và dinh dưỡng tốt, (xxii) quản lý trường học dân chủ. Quá trình phát triển giáo dục cũng là quá trình phát triển nhận thức, quan niệm, thái độ, mô hình trường học và thực tiễn xây dựng trường học hạnh phúc. [6, tr 12]

Thực hiện các nghiên cứu về trường học hạnh phúc, có 3 yếu tố chính tạo nên một trường học hạnh phúc: con người, môi trường làm việc và phong cách làm việc. Như vậy,

trường học hạnh phúc là một tổ chức có mối quan hệ tốt đẹp giữa con người với con người (đó là mối quan hệ giữa giáo viên với học sinh, cán bộ quản lý với giáo viên, nhân viên và học sinh ...); điều kiện làm việc, sinh hoạt, học tập, nghiên cứu của cán bộ quản lý, giáo viên, nhân viên phụ trách, học sinh và tác phong, lề lối làm việc của họ.

Xem xét các yếu tố trên, bài viết đề cập 3 tiêu chí cốt lõi cần quan tâm là tình yêu thương, sự an toàn và sự tôn trọng, do đó thực hiện tốt 3 tiêu chí này thì tự khắc mỗi người sẽ tìm được hạnh phúc cho mình. Điều này cần được thể hiện đầy đủ trong nhà trường để niềm vui trong trường, trong lớp không chỉ người học, người dạy mà người ngoài cảm thấy hạnh phúc.

Đầu tiên là tình yêu.

Trường học hạnh phúc là nơi giáo viên, phụ huynh và học sinh đều cảm thấy hạnh phúc. Đó là một môi trường sống với một mối quan hệ tốt đẹp và thân thiện. Trong mối quan hệ đó, tùy lúc, tùy nơi, mỗi người có thể là thầy, trò của nhau. Nó thể hiện tinh thần trách nhiệm cao giữa mọi người sống, học tập và trao đổi với nhau. Mỗi ngày đến trường là một ngày vui.

Thứ hai là sự an toàn.

Trường học hạnh phúc là nơi không có bạo lực, không có xâm hại đến môi trường sống và học tập. Hoạt động giảng dạy được đảm bảo với các điều kiện an ninh, an toàn, không bị đe dọa bởi các hành vi xâm hại, quá khích, bạo lực; tinh thần của mọi người không bị đe dọa. Tất cả những vết bầm tím, những kẻ bắt nạt, sự thiếu công bằng và dân chủ sẽ không tồn tại.

Thứ ba là sự tôn trọng.

Một ngôi trường được coi là hạnh phúc khi không có hành vi vi phạm đạo đức, nhân phẩm của giáo viên và học sinh. Tuy nhiên, bên cạnh những nhận thức và hoạt động vì mục tiêu chung của cộng đồng hay sự phát triển của xã hội cần tôn trọng những khác biệt. Cảm xúc cá nhân được tôn trọng và đánh giá cao, không có bất kỳ sự áp đặt, mệnh lệnh, khuôn mẫu và cách giải quyết vấn đề máy móc nào.

2.3 Vai trò của giáo viên tiểu học trong việc xây dựng trường học hạnh phúc

Xây dựng trường học hạnh phúc vừa là mục tiêu vừa là giá trị của nền giáo dục tiên tiến. Trong trường tiểu học, giáo viên tiểu học thường làm nhiệm vụ chủ nhiệm lớp thay mặt hiệu trưởng là người quản lý, tổ chức và hướng dẫn học sinh tiểu học các hoạt động giáo dục một lớp học. Giáo viên chủ nhiệm lớp có vai trò vô cùng quan trọng trong việc xây dựng môi trường học tập hạnh phúc cho học sinh tiểu học, bởi:

Thứ nhất, giáo viên tiểu học có vai trò là một nhà giáo dục, nhà chuyên môn đáng tin cậy nên trong việc xây dựng một lớp học hạnh phúc, trước hết người giáo viên phải là người hạnh phúc, là “điểm tựa hạnh phúc” vững chắc của đồng nghiệp và học sinh.

Thứ hai, là người lãnh đạo, tổ chức các hoạt động dạy học và giáo dục một lớp học, người giáo viên phải biết định hướng, thiết kế và tổ chức các hoạt động giáo dục tạo cho học sinh lớp của mình được cảm nhận thấy sự an toàn, sự yêu thương, được hiểu và được tôn trọng. Những yếu tố quan trọng trong xây dựng một lớp học hạnh phúc.

Thứ ba, giáo viên tiểu học là người đại diện cho học sinh nên xây dựng những “quy tắc của hạnh phúc” trong lớp học.

Thứ tư giáo viên là người chủ động lên ý tưởng trang trí không gian lớp học trở thành “không gian hạnh phúc” để học sinh luôn háo hức mỗi ngày được đến trường.

Cuối cùng, với tư cách là người kết nối với cha mẹ học sinh, phối hợp cha mẹ học sinh thường xuyên trong công tác giáo dục sẽ dễ dàng chia sẻ, phối kết hợp, lan tỏa những giá trị của một trường học hạnh phúc, lớp học hạnh phúc với học sinh, kiên trì theo đuổi vai trò truyền đi năng lượng tích cực của hạnh phúc.

2.4. Một số định hướng trong đào tạo sinh viên ngành Giáo dục tiểu học trong việc xây dựng trường học hạnh phúc, lớp học hạnh phúc ở tiểu học

Nhận thấy ý nghĩa của việc xây dựng lớp học hạnh phúc, trường học hạnh phúc và đặc biệt vai trò của người giáo viên tiểu học trong việc xây dựng môi trường học tập cho học sinh, với vai trò là một trong những người đào tạo sinh viên ngành Giáo dục tiểu học, tác giả đề xuất một số định hướng trong đào tạo sinh viên như sau:

- Tạo môi trường học tập cho sinh viên theo mô hình trường học hạnh phúc
- Nâng cao nhận thức cho sinh viên về trường học hạnh phúc
- Tổ chức giảng dạy các kỹ năng quản lý lớp học hạnh phúc

2.4.1. Tạo môi trường học tập cho sinh viên theo mô hình trường học hạnh phúc

a. Mục đích:

Môi trường học tập ảnh hưởng rất lớn đến hoạt động dạy học cũng như kết quả học tập của sinh viên. Xuất phát từ nhận thức đó, trong quá trình dạy học giảng viên và sinh viên luôn phải thay đổi để thích nghi với môi trường, phải cải thiện môi trường để cho việc dạy và học thuận lợi hơn.

Xây dựng môi trường học tập theo mô hình trường học hạnh phúc cho sinh viên là một yêu cầu cần thiết và là một thành tố quan trọng tạo nên hiệu quả dạy học. Sinh viên sư phạm sẽ là những giáo viên trong tương lai, những người sẽ tiếp tục thực hiện công cuộc cải cách trong giáo dục. Họ không chỉ dạy kiến thức mà còn dạy kỹ năng và là nhà giáo dục. Do vậy sự thay đổi tích cực của họ sẽ dẫn đến sự thay đổi môi trường học tập trong các trường phổ thông phù hợp với hoàn cảnh mới, yêu cầu mới.

b. Cách thực hiện:

- *Tạo động lực học tập cho sinh viên*

Động lực học tập của sinh viên được thể hiện ở thái độ tự nguyện, ở nhu cầu, mong muốn, sự thôi thúc tham gia và thành công trong quá trình học tập. Theo các nhà nghiên cứu có động lực bên trong và động lực bên ngoài. Động lực bên trong nằm trong chính bản thân người học. Việc học sẽ không thể hiệu quả nếu người học cảm thấy chán nản và thụ động trong quá trình học hoặc không biết mình phải làm gì để thành công trong học tập. Thúc đẩy được động lực bên trong của chính người học là rất quan trọng.

Bên cạnh đó việc học cũng sẽ được cải thiện tốt hơn nhờ vào môi trường học tập thuận

lợi do giảng viên tạo ra. Tạo động lực học tập cho sinh viên cần được giảng viên tiến hành ngay từ buổi đầu tiên và duy trì trong suốt khóa học.

+ Trong buổi đầu tiên của khóa học giảng viên cần tìm hiểu những nhu cầu, mong muốn của sinh viên bằng cách hỏi trực tiếp hoặc thiết kế phiếu hỏi yêu cầu sinh viên trả lời ngắn gọn. Đó sẽ là những thông tin hữu ích cho giảng viên trong việc xây dựng kế hoạch giảng dạy vừa đáp ứng được mục tiêu đào tạo vừa đáp ứng được mong muốn của người học.

+ Chỉ ra những mục tiêu cần đạt và lợi ích của việc học bằng cách cung cấp “Đề cương môn học” cho sinh viên.

+ Đưa ra nhiệm vụ cụ thể và kiểm tra khoảng hai tuần một lần để sinh viên biết được mình đang ở vị trí nào. Ví dụ: giao bài tập cá nhân/tuần, bài tập nhóm/tháng. Khi đã có kiểm tra giảng viên cần cung cấp những thông tin phản hồi thường xuyên, nhanh chóng để sinh viên biết rằng mình đã thành công ở mức nào.

+ Luôn tạo cơ hội cho sinh viên chủ động tham gia trong quá trình học tập là một yếu tố rất quan trọng. Cần tạo tình huống cho sinh viên hoạt động cá nhân, hoạt động theo nhóm, hợp tác cùng giảng viên trong việc đưa ra những quyết định cần phải làm hoặc tìm kiếm nhiều giải pháp cho cùng một vấn đề rồi thảo luận để chọn ra cách tốt nhất. Đặt câu hỏi và dành thời gian chờ đợi hợp lý cho câu trả lời của sinh viên. Điều này sẽ tốt hơn rất nhiều so với việc giảng viên luôn đứng trước sinh viên và thuyết trình bài giảng của mình.

- Tư vấn của giảng viên:

Việc học tập không chỉ diễn ra trong lớp học vì vậy vai trò tư vấn của giảng viên là rất quan trọng. Ngay từ đầu khóa học sinh viên được biết những thông tin về giảng viên: điện thoại, email, nơi làm việc, thời gian tư vấn trong tuần. Giảng viên sẽ là người chỉ dẫn, hỗ trợ cho sinh viên thành công trong học tập: giải đáp các thắc mắc của sinh viên, định hướng các vấn đề nghiên cứu, cung cấp nguồn học liệu phục vụ học tập

- Tìm hiểu các kiểu học tập khác nhau:

Mỗi người có một “bộ máy học” riêng, đó là hệ thần kinh và các giác quan. Do vậy mỗi người sẽ có một kiểu học riêng. Cùng trong một môi trường học tập song mỗi cá nhân lại thành công ở những mức độ khác nhau. Phương pháp học sẽ quyết định sự thành công của mỗi người. Tìm hiểu các kiểu học tập khác nhau không chỉ giúp giảng viên có phương pháp dạy phù hợp mà còn giúp cho mỗi sinh viên biết rõ hơn về bản thân và học tập thuận lợi hơn. Ngay từ đầu khóa học giảng viên có thể tìm hiểu các kiểu học tập khác nhau của sinh viên bằng cách thiết kế các phiếu điều tra với những câu hỏi trắc nghiệm. Trên cơ sở điều tra giảng viên có thể chia sinh viên theo nhóm có những sở thích, kiểu học khá tương đồng để thực hiện những nhiệm vụ học tập phù hợp.

- Tổ chức môi trường học tập tích cực trong lớp học:

Phần lớn thời gian học tập diễn ra trong lớp học. Do vậy rất cần thiết tạo ra một “môi trường học tập an toàn và thoải mái ngay từ phút đầu tiên của khóa học”. Các từ “an toàn và thoải mái” được hiểu theo nghĩa “môi trường vật chất và môi trường con người”. Tổ chức

một môi trường học tập tích cực trong lớp là một yếu tố quan trọng tạo nên hiệu quả của quá trình dạy học nói riêng và trường học hạnh phúc nói chung

+ Mở đầu cuốn hút, hiệu quả nhằm thu hút sự tập trung, chú ý của người học, tạo một môi trường học tập thân thiện bằng cách: khai thác những thông tin về đối tượng người học (đặc biệt là về tâm lý, sở thích, quan tâm, hoặc kiểu học...); gắn nội dung chính của bài học với những tình huống có tính thực tế cao; khai thác yếu tố môi trường trực tiếp trong lớp học (sử dụng các ví dụ minh họa bằng các yếu tố vật chất có sẵn trong lớp học, bố trí khung cảnh lớp học, chỗ ngồi theo sở thích của người học)...

+ Duy trì hứng thú học tập: Học tập trong lớp học có hiệu quả hay không tùy thuộc nhiều vào năng lực duy trì hứng thú của người học trong suốt tiến trình dạy học. Trong “bộ máy học” của người học thì các giác quan được coi là cổng vào của mọi tri thức do vậy trực quan hóa nội dung kiến thức cần được thực hiện thường xuyên. Khi dạy các khái niệm trừu tượng giảng viên cần chọn con đường quy nạp: bắt đầu bằng các ví dụ, những bằng chứng, những câu chuyện... rồi đi đến kết luận. Bằng cách này sẽ thu hút sự quan tâm, hứng thú và rèn được kỹ năng phân tích, tổng hợp của người học.

Sử dụng các kỹ năng giao tiếp hai chiều - nghe và trả lời một cách hiệu quả vì đây là kỹ năng thường xuyên được sử dụng trong môi trường học tập: người học lắng nghe và trả lời giảng viên cũng như lắng nghe và trả lời nhau, giảng viên lắng nghe và trả lời họ. Bằng cách này người học có cảm giác được học trong một môi trường được tôn trọng và tự chủ. Trong khoảng thời gian lớp học “tạm lắng”, giảng viên có thể “đổi vị trí” cho người học. Người học sẽ thực hiện vai trò của giảng viên để cố gắng tạo động cơ thúc đẩy cả lớp.

+ Tổ chức các hoạt động học tập hợp tác trên lớp nhằm phát triển một môi trường cộng tác, làm việc nhóm hiệu quả.

2.4.2. Nâng cao nhận thức cho sinh viên về trường học hạnh phúc

a. Mục đích

Nâng cao nhận thức của sinh viên về trường học hạnh phúc, lớp học hạnh phúc chính là tự bản thân mỗi người phải thay đổi. Việc xây dựng lớp học, trường học hạnh phúc là việc làm của người dạy và người học, của gia đình, của địa phương và nhiều tổ chức xã hội liên quan. Chính vì vậy, bản thân mỗi sinh viên cần xác định mình chính là chủ thể tích cực đem lại bầu không khí thân thiện yêu thương cho lớp học của mình khi là một người giáo viên.

b. Cách thực hiện

- Đưa nội dung xây dựng trường học hạnh phúc vào một số học phần phù hợp.

Hiện nay, trong chương trình đào tạo sinh viên ngành Giáo dục tiểu học, một số học phần có thể đưa nội dung vào nghiên cứu giảng dạy gồm: Công tác chủ nhiệm ở tiểu học, Rèn luyện nghiệp vụ Giáo dục tiểu học hoặc Xây dựng môi trường học tập ở tiểu học. Trong chương trình học phần, về nội dung Xây dựng trường học hạnh phúc, lớp học hạnh phúc cần xác định mục tiêu của nội dung này gồm: giúp sinh viên hiểu được quan điểm xây dựng trường học hạnh phúc mang tính cốt lõi, nhận thức được ý nghĩa, vai trò của giáo viên trong

việc xây dựng trường học hạnh phúc và định hướng sinh viên cách thức triển khai để xây dựng trường học hạnh phúc, lớp học hạnh phúc;...

- Giảng viên giảng dạy học phần cần là những chuyên gia trong lĩnh vực giảng dạy nội dung Xây dựng trường học, lớp học hạnh phúc. Khi giảng viên là một chuyên gia cần có phương pháp giảng dạy, hướng dẫn sinh viên áp dụng các phương pháp giảng dạy trong quá trình thực hành nhằm tích cực hoá hoạt động của học sinh tiểu học; truyền cảm hứng yêu nghề cho sinh viên, hướng dẫn, tổ chức các hoạt động nghiên cứu, thực hành các nội dung tạo dựng một lớp học giàu tình yêu thương, sự an toàn và tôn trọng – vấn đề cốt lõi của trường học, lớp học hạnh phúc.

2.4.3. Tổ chức giảng dạy các kỹ năng quản lý lớp học hạnh phúc

a. Mục đích

Các nghiên cứu khoa học cho thấy quản lý tổ chức lớp học là một hoạt động đa dạng, nó bao gồm các kỹ thuật quản lý hành vi truyền thống thường xuyên được đề nghị để đối phó với các học sinh có hành vi gây rối. Cụ thể, họ lưu ý rằng giáo viên nên làm như sau: Phát triển chăm sóc, hỗ trợ mối quan hệ với và giữa các học sinh, tổ chức và thực hiện các hướng dẫn trong cách tối ưu hóa truy cập của học sinh để học tập, sử dụng phương pháp quản lý nhóm khuyến khích sự tham gia của học sinh với nhiệm vụ học tập, thúc đẩy sự phát triển các kỹ năng xã hội của học sinh và tự điều chỉnh và sử dụng can thiệp thích hợp để hỗ trợ những học sinh có vấn đề hành vi.

b. Cách thực hiện

Trong các học phần rèn luyện nghiệp vụ sư phạm, bên cạnh các chuyên đề về tổ chức hoạt động dạy học, sử dụng phương pháp – phương tiện - kỹ thuật dạy học, sinh viên ngành giáo dục Tiểu học còn học tập và thực hành các kỹ năng quản lý lớp học hạnh phúc. Kỹ năng quản lý lớp học hạnh phúc bao gồm các kỹ năng sau:

- Kỹ năng bố trí lớp học:

Trong chuyên đề này, sinh viên được hướng dẫn và thực hành sắp xếp bố trí không gian lớp học, bàn ghế, dụng cụ trực quan, tài liệu và phương tiện học tập để tạo cho học sinh có tâm thế học tập. Cũng như sự sắp xếp của bàn làm việc, nơi học sinh đang ngồi cũng rất quan trọng, mỗi học sinh cần phải có một cái nhìn không hạn chế của bảng đen, chỗ ngồi nên được sắp xếp để giảm sự gián đoạn trong sự di chuyển khi cần thiết khi tiến hành hoạt động học tập.

- Kỹ năng xây dựng, triển khai nội quy lớp học:

Trong chuyên đề xây dựng, triển khai nội quy lớp học, sinh viên sẽ được hướng dẫn xây dựng nội quy đảm bảo một bầu không khí tích cực trong lớp học, đồng thời tạo điều kiện thuận lợi cho việc kiểm soát học sinh trong lớp, nhằm giúp công việc quản lý lớp của giáo viên có hiệu quả.

Để xây dựng nội quy lớp học, sinh viên thông qua hình thức tổ chức họp lớp, nơi học sinh có thể thảo luận về những gì được làm và không được làm ở lớp học, họp lớp như một diễn đàn mở, nơi những ý tưởng và đề xuất có thể được thảo luận, trong đó tự học sinh tạo

ra một môi trường mà học sinh cảm thấy tự tin và kiểm soát việc học của mình. Nội quy lớp học cần phải đơn giản, dễ làm theo và được công khai cho tất cả học sinh trong lớp đều biết.

- *Kỹ năng chỉ đạo tổ chức lớp học:*

Trong chuyên đề kỹ năng chỉ đạo tổ chức lớp học, sinh viên được hướng dẫn cách chú ý đến cảm xúc và sự khuyến khích học sinh, cách can thiệp để ngăn chặn một vấn đề nảy sinh trong lớp học, cách sử dụng tín hiệu phi ngôn ngữ, khoảng cách hoặc chuyển hướng hoạt động của mình để ngăn chặn hành vi sai trái, cách này thường có hiệu quả tái tạo sự tập trung học sinh mà không làm ảnh hưởng đến toàn lớp học.

3. KẾT LUẬN

Xây dựng trường học, lớp học hạnh phúc là vấn đề được xã hội quan tâm và cần được khơi dậy và đào tạo cho sinh viên ngành Giáo dục tiểu học. Những nội dung đã nêu trong bài viết đã chứng tỏ tầm quan trọng của việc xây dựng trường học, lớp học hạnh phúc trong hệ thống giáo dục phổ thông nói chung và hệ thống nhà trường tiểu học nói riêng.

Xây dựng trường học, lớp học hạnh phúc nằm ở việc xây dựng môi trường học tập an toàn, tôn trọng và giàu tình yêu thương. Từ đó, tác giả đề xuất một số định hướng trong đào tạo sinh viên ngành Giáo dục tiểu học trường Đại học Thủ đô Hà Nội nhằm đáp ứng nhu cầu giáo dục trong nhà trường tiểu học hiện nay.

Nếu những định hướng này được sự quan tâm của Ban lãnh đạo Khoa, tổ trưởng chuyên môn, giảng viên tham gia đào tạo, sinh viên chắc chắn sẽ có hiểu biết sâu rộng về mô hình trường học hạnh phúc và có ý thức tự học, tự bồi dưỡng, nâng cao năng lực để trở thành những người giáo viên tiểu học không những giỏi chuyên môn mà còn là giáo viên kiến tạo lớp học mang tình yêu thương, môi trường học an toàn, học sinh cảm nhận được sự tôn trọng, lắng nghe và thấu hiểu.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Crip, R. (2000). *Aristotle: Nicomachean Ethics*. Cambridge University Press.
2. Do, T. D. (2019). *Building a Happy School*. Education and Times.
3. Dương Giáng Thiên Hương (2017). Hoạt động trải nghiệm sáng tạo - lý thuyết và vận dụng trong dạy học tiểu học. *Tạp chí Khoa học Trường Đại học Sư phạm Hà Nội*.
4. Jean Marc Denomme, Madeleine Roy (2000). *Tiến tới một phương pháp sư phạm tương tác*. Nhà xuất bản Thanh niên.
5. Srinivasan, M. (2020). *Happy class*. Hanoi Publishing House
6. Talebzadeh. F, Samkan. M. (2011). *Happiness for our kids in schools: A conceptual model*. Procedia – Social.
7. The Vietnam – Australia Training Project. Training of trainers program 2002, Hanoi.
8. UNESCO Bangkok (2016). *Happy school! A framework for learner well-being in the Asia-Pacific*.

BUILDING THE HAPPY SCHOOL IN PRIMARY SCHOOLS - SOME APPROACHES FOR PRIMARY EDUCATION STUDENT TRAINING

Abstract: *Building a "happy school" is one of the educational concerns that our nation has focused on recently with the aim of establishing a welcoming, secure, and enjoyable teaching and learning environment for instructors and students to enjoy. more driven to raise teaching and learning standards, resulting in greater enjoyment for the connected people and organizations. The article defines "happy school," presents the UNESCO model of a happy school, and outlines the requirements for creating a happy school. By doing so, the author clarifies the role of primary school teachers and outlines the key components and requirements for the "happy school" model in primary schools, providing guidance for instructing kids in primary education in accordance with the prevalent viewpoint.*

Keywords: *Happy schools, primary education, training, students.*